SỐ THỨ 1506 NGÀY THỨ SÁU 24 MARS 1922 SÁM THỨ MƯỜI

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ : 0$02

HANOI

	Một năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng
Các làng và Các công-sở	6$00	6$90	6$30	6$30
	»	8.00	8.00	8.00
	3.00	3.50	3.20	3.20
	1.50	1.75	1.60	1.60
	0.50	0.60	0.55	0.55
	9$00	»	4$50	2$25
			2.50	1.65
			1.00	0.60

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 65, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE n° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 francs au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.
Une seule insertion . . . 0$30 la ligne
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0$12 la ligne
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales . 1$50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants

Sao cho giáo-dục có thành-hiệu ?

Cái vấn-đề giáo dục ở nước ta bây giờ, trên từ chính-phủ, dưới đến quốc-dân, đều lấy làm một cái vấn-đề rất khẩn thiết. Mấy năm nay, trường học càng ngày càng mở rộng, học-trò càng ngày càng đông thêm, kể chợ nhà quê không mấy chỗ là không có trường, con trai con gái không mấy người là không có học, tuy chưa tới được cái thời-kỳ giáo dục phổ-cập như các nước tiên-bộ, giáo-dục cũng đã có tấn-tới hơn trước nhiều. Song, sự giáo-dục ở trường học còn là sau, mà sự giáo-dục ở gia-đình cần phải trước; muốn cho giáo-dục có thành-hiệu thì không thể chỉ trông cậy về sự giáo-dục ở trường học, mà trước hết nên chú ý về sự giáo-dục ở gia-đình.

Sự giáo dục ở gia-đình của người mình thật là nhiều điều khiếm-khuyết ; có lắm kẻ gia-đình không có khuôn phép, đối với con hoặc nịch ái quá thành ra phóng túng, hoặc tàn khắc quá hóa ra gia-man ; con trẻ sinh trưởng không ở dưới quyền dành dập sỉ nhục thì lại ở dưới cách buông dong thả dài, đều làm cho con trẻ mất hết bản-tăng mà thành một hạng người ngoan-ác ; như thế mà cho con vào trường học để hòng mở mang trí-thức, bồi tạo nhân tài, có khác gì đội mũ cho con hầu, trong ra người làm sao được.

Đức Khổng-tử đã có nói : cây mục thì chạm sao nên, tường dơ thì vẽ sao được. Người ta lúc bé đã nhiễm phải cái tập-quán xấu ở trong gia-đình, cũng như khúc cây đã mọt, bức tường đã dơ, đến lúc đi học nhà trường, dù có thấy giáo giỏi, phép dạy khéo, sách giáo-khoa tốt, chương trình học nghiêm, mà cái bản-tính đã cố một đi mất rồi, cũng không tài nào uốn cong ra ngay, hóa đen thành đỏ được. Huống chi cái ngày giờ ở nhà trường có là mấy cái ngày giờ ở trong gia đình thì nhiều ; cái ốc non nớt của đứa nhỏ đông thường theo cái hoàn cảnh bên ngoài mà chuyển-di cực chóng ; nếu cái hoàn cảnh ở trong gia-đình mà không được tốt, thì cái hoàn-cảnh tốt ở trong trường học còn lọt lâm sao vào được trong cái ốc kia đã chứa đầy những nết xấu điều hư ; gần đèn thì rạng, gần mực thì đen, tuy là một giống cỏ rất dễ sinh mà một ngày đem ra ngoài nắng, đến mười ngày để ở trong râm, cũng chẳng trông gì nứt mầm nảy lá. Coi như thế thì muốn cho con trẻ tinh-thụ được cái giáo-dục tốt ở trường học, tất phải gồm có cái giáo-dục tốt ở gia-đình ; chớn gia đình cũng tức là một cái học-đường mà cha anh trong nhà cũng tức là các ông thầy giáo vậy.

Cái mục đích giáo-dục tóm lại chỉ có ba điều đức-dục, trí-dục và thể-dục. Vậy thì sự giáo-dục ở trong gia đình cũng không ngoài được cái mục-đích ấy.

Trước hết là phải lưu tâm về sự đức-dục cho con trẻ ; ở trong gia đình, đối với người nhà người cửa thương yêu đầm-thắm, không nên gắt gỏng chửi rủa, để tập cho con trẻ có đức hiền hậu nhân từ ; con trẻ khi ăn khi ngủ, quần áo đồ dạc, bát nó tự liệu lấy lấy, không nên mỗi việc mỗi làm thay, để tập cho con trẻ có đức tự trị tự lập ; nói làm sao ý như làm vậy, để tập cho con trẻ có đức thực thực ; việc gì làm được bảo nó làm, để tập cho con trẻ có đức cần mẫn, quà bánh nên cho có chừng, y-phục nên cho phát tỏ, để tập cho con trẻ có đức tiết kiệm ; làm việc gì phải cho xong việc ấy, để tập cho con trẻ có đức kiên-nhẫn ; để thử gì ở đâu phải cho có nơi có chỗn để tập cho con trẻ có đức giữ trật tự ; dạn cho nó những đứa trẻ nào tử-tế nên chơi thân, chỉ cho nó những đứa trẻ nào hay giỏi nên bắt chước, để tập cho con trẻ có đức phục thiện học quần ; điều xấu của kẻ khác không nên cho nói hành, để tập cho con trẻ có đức chính-trực : đó vắt của người khác không nên cho nó lấy bậy, để tập cho con trẻ có đức công liêm ; dạn dần tập dỗ trình thuần mỹ phẩm hạnh đức trẻ trở nên thuần toàn được.

Thứ nữa phải lưu-tâm về sự trí dục cho con trẻ ; hoặc thuật có tích cho trẻ nghe ; hoặc nói chuyện đời cho trẻ biết ; hoặc dạt cho trẻ đến những nơi cảnh lạ ; hoặc chỉ cho trẻ xem những vật tân-kỳ ; gặp việc gì cũng giảng cho trẻ điều hơn lẽ thiệt thế nào ; thấy cái gì cũng kể cho trẻ đầu đuôi nguyên-lý làm sao ; dần dần kiến văn rộng, trí-lự thêm, mà thường thức đứa trẻ trở nên phong-phú được.

Lại thứ nữa phải lưu tâm về sự thể dục cho con trẻ ; tập lội, tập chạy, không nên ngăn cấm ; đánh quần, đá bóng không nên rầy-la ; công việc trong nhà không nên ngại khó nhọc mà không sai khiến ; nắng sương mưa gió không nên quá kiêng cữ mà không xông-pha ; hoặc bắt nó làm việc, hoặc khuyên nó học hành cũng nên khích khuyến cho khéo, cổ vũ cho vui, để cho trẻ có cái tinh thần hoạt bát ; dần-dần gân cốt luyện, chí-khí bền, mà thân-thể đứa trẻ trở nên cường-kiện được.

Ấy sự giáo-dục trong gia-đình, đại-cương cũng bắt ngoại ba điều ấy. Cốt tại những người có trách nhiệm phụ huynh phải gia công săn sóc, ngôn-giáo thân-giáo, cẩu làm sao cho trẻ đẻ có được cái tư-cách thành-nhân ; trong nhà khỏi được một đứa phá gia, tức là trong xã-hội bớt được một người bại loại ; như thế thì giáo dục ở nhà trường mới mong có thành-hiệu, học may sau này dân-dức có tiến, nhân-tài có nhiều, mà nước nhà có cơ tiến-hóa được chăng.

T.

LỄ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi giấy theo chỗ mới, thì gửi cho báo-quán cả giấy quán báo, chậm lại thế nào thì hiểu rõ rằng vậy, đây, và gửi theo hai bức thư tem bằng tem năng được) để nhờ viết giấy quán khỏi.

Để ai không gửi tiền theo thì nơi đó người cháy nó hoặc phải tạm nộng hơn.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

HAVAS

Paris, ngày 21 Mars 1922

Quốc-trái Đại-Pháp : 58,22. — 78,95. — 63,60. — 64,45. — 92 75.

Quan đại-sứ nước Trung hoa

Một người học sinh Trung-hoa tên là Lê-hô Ling đã bắn súng lục vào cái xe ô-tô của đại-sứ nước Trung-hoa tại Paris. Viên ký-sư Zuangou cũng đi xe với quan đại-sứ bị thương ở đầu. Người học-sinh phải bắt có kêu rằng vì quan đại-sứ ấy ở không được tử tế với người Trung-hoa ở Paris nên ý bắn.

Paris ngày 22 Mars 1922

Quốc trái Đại pháp 58 95. — 78,95. — 63,60. — 64,23 — 92,75.

Hội-đồng bồi-thường

Hội-đồng Bồi thường quyết nghị rằng trong năm 1922 nước Đức phải nộp 720 triệu marks or bằng tiền học và 1450 triệu marks or bằng sản-vật về các khoản bồi thường và tiền phí tổn tra-hỏi và Đức phải thi-hành nhiều khoản bảo chứng

Tự khiêm và tự trọng

(*Tiếp theo*)

Tự trọng là thế nào ? Tự trọng là không coi rẻ cái thân mình ; không coi rẻ nghề-nghiệp của mình, không coi rẻ tài-giỏi của mình. Không coi rẻ cái danh-dự phẩm giá của mình. Người buôn bán không coi rẻ nghề-nghiệp của mình nên cứ giữ sao trước không đổi, mà không bắc tạy sới đổ tay người ; nhà nông-phố không coi rẻ nghề nghiệp của mình, nên cứ suy xét tinh trọng, làm ăn lên phận mà không dung cái thấp trồng nơi cao ; nhà công-nghệ trong nghề-nghiệp của mình, nên sửa sang khí cụ cho tinh xảo, mà không khinh của người qui của người, kẻ học-hành không coi rẻ nghề-nghiệp của mình, nên cứ nói học mà lên, chớ không chửa học bỏ đã lo học cho ; nhà chính-trị không coi rẻ nghề-nghiệp cầm mình nên một lòng vì nước vì dân, nghiên cứu kiến-thực pháp luật của mình, cho càng ngày càng hợp với chân-lý, mà không khư khư nhọc mà không sai khiến ; nàng sương mưa gió không nên quá kiêng cữ mà không xông-pha ; hoặc bắt nó làm việc, hoặc khuyên nó học hành cũng nên khích khuyến cho khéo, cổ vũ cho vui, để cho trẻ có cái tinh thần hoạt bát ; dần-dần gân cốt luyện, chí-khí bền, mà thân-thể đứa trẻ trở nên cường-kiện được.

Ấy sự giáo-dục trong gia-đình, đại-cương cũng bắt ngoại ba điều ấy. Cốt tại những người có trách nhiệm phụ huynh phải gia công săn sóc, ngôn-giáo thân-giáo, cẩu làm sao cho trẻ đẻ có được cái tư-cách thành-nhân ; trong nhà khỏi được một đứa phá gia, tức là trong xã-hội bớt được một người bại loại ; như thế thì giáo dục ở nhà trường mới mong có thành-hiệu, học may sau này dân-dức có tiến, nhân-tài có nhiều, mà nước nhà có cơ tiến-hóa được chăng.

T.

Ai ơi, bai cái đức-tính tốt như thế, mà đáng nhẽm ra thì thành ra hai thói xấu-xa, rất càng nên cẩn thận lắm sao ? Vậy dám mong ai si cũng có tính tự-trọng tự-khiêm tính thần mà đừng có tính tự-cao tự-tiện vật chất ; vốn nghèo bèn thì làm bết đẹp nghèo hèn, vốn giàu sang làm bết đạo giàu sang, đạo nghèo hèn, đạo giàu sang là gì ? Tức là không kiêu ngạo và không xu-nịnh.

Phạm bội-Minh.

VĂN UYỂN

Than côi

Nhơn tâm khác khác đa đa thảy.
Thế sự trăng tràng đắng đắng dai.
Cái trò đời như cái ba-lan,
Ngẫi thêm thêu lại càng hòn đeo Tạo-hóa,
Hơn sao khéo xô ta nẻo nhiều ngả.
Hơn sao đành đây-đọa cái thân người,
Kiếp phù-sinh, trăng thêm có buồn cười
Cười thêm nỗ mà khóc lại càng thêm nỗ.
Nghĩ mà ngán cuộc đời kim cổ.
Nước mắt buồn nhơn thế lắc sanh.
Mặc ai tham lợi mặc danh.

Quảng ngãi Ba-tử Đoàn-khắc Hoạch.

Nhớ bạn

Hỏi mây lớp lớp vây cao
Hỏi trăng, trăng sẽ, hỏi sao đảo phai
Hỏi chim, chim tiếng lưng trời
Hỏi hoa, hoa cũng mỉm cười hoa trên
Hỏi cây cây cỏ đìu hiu
Hỏi sông, sông chảy, hỏi bèo bèo trôi
Hỏi ai thui thủi phương trời
Hỏi ai ai có nhớ người người mong

Tiễn bạn

Ngẫn ngơ đưa ải một bước đường
Người sầu đối cảnh, cảnh thà tương
Có hoa rầu-rĩ vì dần tả ?
Trẻ n đoạn tơ lòng những vấn-vương.

Thuyết-Hai

Lược sử ba nhà danh họa nước Anh về thế kỷ thứ mười chín

Một đêm tháng tám năm 1816 có ba người thiên-niên học-sĩ đương cùng ngồi ở một chỗ uống cực oai nghê rẻ, bình linh xông thấy một bức vẽ ở trên vách là một bức vẽ mô-phỏng theo nguyên-tắc của nhà danh họa Ý-đại lợi vẽ trước, đi-mốc còn giữ ở trong một cái danh tự Camo-santo thuộc về địa-phương Pi-sơ nước Ý-đại-lợi. Ba người đối với bức vẽ ấy, đều tự-nhiên sinh lòng cảm-động bàn nhau muốn chấn-hưng nghệ vẽ ở nước Anh mình thì phải hết sức gây dựng lấy một cái họa phong mới mà nương theo cái họa phái nhà danh-họa Ý-đại lợi này làm cơ-sở, bèn quyết kế ở chức thả-h một cái hội về mà các h tân được nghệ vẽ ở nước Anh. Ba người ấy là ai ? Là ông Rossetti (1823-1882) ông Hunt (1827 1878) và ông Millais (1820-1899). Chả-nguồn hội không phải là chuyện mô-phỏng nghệ vẽ Ý đại-lợi về thế-kỷ thứ mười làm chẳng qua thâu-thái lấy cái tinh-thần ấy mà ra công nghiên-cứu những cảnh-tượng tự-nhiên, thường thường mở các kỳ tập hội có qui luật nhất định, dùng học lý nghiên cứu cái nghĩa cần bản mình mà phát-hành một tập tạp-chí để truyền-bá cái nghĩa cùng những phương-pháp nghiên-cứu cho được rộng. Người chủ động hội kỳ tức là ông.

Ông Rossetti vốn cũng là người Đại lợi, cha ông vì việc chính-trị quan-hệ mà trốn sang Luân-đôn, ông lớn lên lấy tiếng nước mình còn gọi, tự-dưng cực mỹ-lệ mà tinh-thần cực ôn hòa, được hai năm thì người vợ ông mất ; ông nhân nhân một bài đề-kích mãnh-liệt đó mà tinh-thần càng phẫn-phát lạ thường, đem hết tài-vẽ của mình ra miêu-tả thiên-thái-tâm người đàn bà nhưng nhiều nàng người đàn bà bán thân. Ông người là Rossetti một nhà danh-họa nước Anh lên là Rossetti hay thầy trò giao-kết có một câu chuyện rất thú : Buổng khi ông Rossetti mới lưu-học ở Ba-lê rất nước, một nhà điêng và nghệ sĩ, tiếp được một phong thư nói : « Hiện thời trong các nhà danh-họa nước Anh chỉ có một người đáng đem dịch ra là học bổ. Tôi hình sinh rất thích sĩ, phong khí mà thật cần được tôi hàng mà không biết chân chỉ có những bậc tế cao ngài. Tôi có cái hi vọng muốn theo đòi về nghề vẽ, cầu thụ giáo với tiên-sinh, không biết thì bảo thế nào là xứng » Dưới ký tên Rossetti. Ông Brown liền đi tới chỗ địa-điểm phát phong thư ấy, thình linh gặp ngay một người thiếu-niên, liền hỏi có phải là Rossetti không. Người ấy nói phải chính tôi đây. Ông Brown lại hỏi có phải anh viết cho tôi bức thư như thế như thế không. Người ấy lại nói có. Ông Brown bèn trong thư cái thực bụng tự bày không. Ông Rossetti nói thực bụng tôi thì. Ông Brown nghe bạng nói thành thực, bèn nói nếu anh thực bụng thế thì tôi tự anh anh không gần phải thụ-bảo gì cả. Tôi độ hai người cùng nhau kết cái hảo-nghị trọn đời. Ông Rossetti tới ông Hunt bấy đấy cho nhau khi cùng học tại trường mỹ-thuật. Hai người ở Luân-đôn cùng một cái nhà để vẽ nghiên-cứu nghề vẽ với nhau. Hai người khi ấy cùng nghèo cả, nên cái nhà vẽ thuê chung phải là gian lầu ở trên gác một cái cửa hàng bán nhà, gần bên cạnh một cái trường tiểu-học huyện nào mấy cháu. Vậy mà nghề vẽ của hai tay tài-tử chính là thành công ở trong cái nhà gác hẹp ấy.

Ông Hunt trước khi chưa theo trường mỹ-thuật, kinh-lịch rất nhiều cảnh khổ, nhưng đã gặp cảnh nào, cũng vẫn tỏ ra cái chí-khí chân-thị của một nhà mỹ-thuật, ông chả ông là một nhà thấy hiện, đối với nghệ vẽ không có một chút gì dùng thả, vẫn lại người Anh lúc bấy giờ, coi khinh thường nghề vẽ lắm, nên ông tuy có chí về nghề vẽ tự thuở nhỏ mà bị ông cha cự tuyệt không cho ; lúc ông mười bai tuổi, ông cha bắt ông phải đi ở một nhà buôn học thương-nghiệp ; ông nhân được lúc nhà vắng vẻ cứ tập vẽ một mình. Một hôm, người cha nhà buôn vào trong phòng ông, thấy ông đương giúc đầu vẽ, đứng lấy làm thế là một bước ngăn trở lớn cho sự tiến hóa của ông ngày sau, bèn đem bán ở cửa hàng ấy ; sau ông xin với

MỚI XUẤT BẢN

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ

(*Lịch sử tiểu-thuyết nước Pháp*)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS

Dịch giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Mỗi tập 0$18 — Toàn bộ 24 tập, dày bằng ba quyển « *Thuyền-tình bể ái* ». Giá bán 3$00

Tiền cước gửi là 0$35

Mua mau kẻo hết !

Do... Huỳnh Chiếu Đẳng chủ. Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

cha hai bà lần quyết ý nghiên-cứu nghề vẽ, song cha tức mình nói : « ừ, mày thích vẽ thì tao cho mày học vẽ, nhưng từ rày mà đi, một đồng tiền tao cũng không thừa mà cho mày nữa ». Từ đấy ông mới được chuyên tâm học vẽ, nhưng cách sinh-hoạt khốn quẫn lạ thường, ông phải đi làm thợ-thủ cho mấy nhà thợ vẽ truyền-thần ngoài để kiếm lương ăn ma học ; lại khổ về nỗi hai lần thi-nghiệm lại trúng cách, được vào học trường mỹ-thuật. Đến lúc gặp ông Rossetti ở trong trường mỹ thuật, cùng nhau tình chung một cái nhà vẽ, mà nghề vẽ của hai người tự dấy thành danh

Cũng bọn học-trò trường mỹ-thuật với hai ông lấy bẩy-giờ có một người thanh-niên tên là Millais cũng là một tay danh bọn. Ông này là con nhà giàu, có cái thiên-tài về mỹ-thuật ; từ năm mười năm tuổi, vẽ thi vẽ mấy tay họa-sĩ đã lớn tuổi được thưởng giải nhất ; những bức vẽ của ông rất là tinh mật, đối với nghệ-thuật nhiệt thành mà chú-ý lắm ; về phong tục họa, về lịch-sử-họa, về phong-cảnh họa, ông đều có đặc trưng.

Từ khi cái hội vẽ của ba-người lập thành, năm 1850 có mở một cuộc trần-thiết những bọa phẩm trong hội ; người Anh nay gọi thiên vẽ cái chủ-nghĩa bảo thủ, tiếng họ nay có ý cách tân ngược về trong nước thì nhẹ sức công-kích ; nhưng ba ông ấy chủ-trì thật vững, lâu lâu cải-lương cho thượng thành-thực xã-hội cũng đều lượng biết ; có một nhà báu văn dùng lên cổ động cái cuộ nghĩa cách tân nghệ vẽ, nói trừ cái bọn mỹ ra thì không trong vào đâu mà cứu vợt được nghệ vẽ nước Anh cho khỏi vong-tuyệt ; từ đó dư-luận trong nước nhà biến, chủ-nghĩa nói này truyền-ba khắp nước, mà nghệ vẽ nước Anh mở mắn một trời đất mới vậy

T. H

Gương thiêu-thân

Cô nữ-học-sinh (1)

(Tiếp theo)

Còn như việc cái đám cụ Tương-xá, mẹ quở mắng con, con không dám nói. Việc ấy thật là bất ngờ mà xảy ra thế, chỉ bản tâm con đâu dám để cho các em con nó đùa trong lúc nhà người la gì điều có việc bất hạnh ấy. Khi con biết thời con bảo ngay các em con im lặng là có ý chia buồn cùng đang chủ. Chúng con cũng biết rằng cụ Tương-xá ở trong phố đã lâu. Lúc bình sinh cụ yêu trẻ, cụ thường khuyên bảo điều hay lẽ phải. Cụ là một bậc ai ai ở trong phố cũng quí cũng trọng. Hôm ấy chị Lúc và con nhân ngày nghỉ, có đi đưa đám cụ. Tối đến thì con có thắm-viếng. Thưa mẹ, việc xảy ra như thế, mà ở nhà chúng con chu tất mọi việc. Con mong rằng người ta không bao rằng chúng con về lễ ăn ở vô tình !

(1) Xem số báo ngày 10 Mars.

Ở trường, chúng con đã học luân-lý về mục ăn ở với kẻ dưới tớ. Các em con và con học làm sao thời ăn ở làm vậy, chứ không như ai thấy cha mẹ giàu có mà khinh kẻ dưới tớ. Con biết rằng người ta cũng là người, sao mà phải ở giúp đỡ việc mình. Chẳng qua là họ sinh ra nghèo nàn mới phải thế. Mình có tiền, thời người ta phải làm việc, chứ đành người thực là một việc không nên. Thưa mẹ, nào ai đã chắc giàu ba họ, khó ba đời. Vì thử đem thân mình vào địa-vị người, thời khổ cực đến đâu ! Chúng con nhiều lời mẹ dạy bảo, và nhớ bài học luân-lý ở trường mà ăn ở tử tế với kẻ dưới tớ. Nhưng những khi họ làm việc gì sai lầm con bảo đến nơi cho họ biết. Con không bỏ qua mà nhớ câu bà giáo con dạy con : « Cách cho còn quí hơn là tiền cho ». Ý nghĩa câu ấy thật là hay. Không những đem tiền mà cho bằng nhân, lại còn đem tấm lòng thương nhân-loại mà đãi họ nữa.

Thưa mẹ, những lời mẹ dạy bảo con trong thư, con xin ghi lòng tạc dạ. Con gắng sức ăn ở như ý mẹ đã chỉ bảo. Nếu năm nay, con lớn hơn một tuổi, cái khôn cái ngoan không cao hơn một bậc, con làm cho thầy mẹ không vui lòng.

Thưa mẹ, những lời nhơn nay con trình mẹ là nhớ-nhà con chịu ơn giá-đình giáo-dục ; ở trường con chịu ơn giáo-huấn của bà đốc, bà giáo mà con biết. Con trẻ người tri non nớt còn phải chịu những ơn ấy nhiều, ngỏ hầu mới nên người hoàn toàn tư-cách. Khi con mới tiếp được thư của mẹ, con lấy làm sợ ; sợ vì đẻ mẹ giận, mẹ bực trong khi mẹ xa cửa vắng nhà. Đêm khuya, khi các em con ngủ yên, dưới ngọn đèn mờ, đối cùng sách, con nghĩ ngợi, con xem đi xem lại thư mẹ dạy bảo : con tự ngẫ rằng nếu con lớn, mà không có khôn, không có ngoan, thư y mẹ nong nóng, thời con đăng mẹ quở mắng con. Nương con đâu dám có ăn ra ngoài khuôn luân-lý, vậy xin mẹ an tâm mà ngươ con bục, con vui, chúng con mới được vui mừng

Thưa mẹ, em Lê vẫn ngoan, em con thường nhắc đến mẹ. Em Mão và em Nền vẫn đi học như thường ; bà đốc, bà giáo có lòng thương yêu chúng con. Thầy con, các em con và con cũng cả nhà được mạnh khỏe luôn.

Mẹ thưa với ông bà cho rằng các cháu có lời chúc vạn an, chúng con chúc mẹ bình an.

Con được tin năm nay ở nhà quê được phong đăng hòa cốc, con vui mừng lắm. Chúng con mong cho chóng hết vụ gặt, mẹ tìm xếp việc nhà xong, mẹ ra tỉnh chúng con vui mừng xiết bao !

Bái thư

Con hết lòng vâng lời mẹ

III

LỜI BÀN. — Xem bức thư trên, ta kính phục người bà mẹ ấu yếm thương yêu con ! Ở cô thương yêu ấu yếm con, bà mẹ mới có những lời khôn khéo dạy bảo con đến điều. Trong gia-đình đâm đương công việc đã cho đạo, một chốn đôi nơi, khi kẻ chợ, lúc nhà quê mà vẫn để tâm đến việc giáo-dục của con trẻ. Bỏ là một người nội-trợng thâm công nghĩ việc không bỏ bỏ qua việc nào. Bà nghĩ cũng phải, tuy ở xa nhà ít lâu mà vẫn lưu tâm đến việc dạy bảo con, vì nếu dạy con từ thuở còn thơ. Nếu bà sao nhãng, để con theo đòi chúng bạn, thói hư tính xấu mỗi ngày tiêm nhiễm, sau này, khôn lớn dù có muốn dạy bảo cũng vô ích vì già nết đã gẫy cành. Ước ao trong xã-hội ta ngày nay và ngày sau trăm nghìn, vạn.. hết thảy các bà mẹ, bà nào cũng có lòng thương yêu con mà lưu tâm đến việc giáo dục. Được như lời bà mẹ ấy, thưởng bọn th ếu-nữ Việt-Nam sau nay trở lên dâu thảo, mẹ hiền. Bọn nữ-lưu có được chịu ơn giá-đình giáo dục tốt, ngỏ hầu mới trở nên người có đức hạnh.

Ở nhà, chịu cái « gia-đình giáo-dục », ở trường theo khuôn, theo phép, luyện-tập về đường « học vấn» như vậy, lo chi mà chẳng chen vai thì cánh với bọn nam nhi được.

Xem bức thư thứ hai ta có thể xét người nữ-nhi, tuy theo tân học mà nên nếp phong hóa vẫn giữ gìn được, không có cái thói kiêu-ngạo, khiến cho người ta dơ tai chướng mắt. Dù nam-giới hay nữ-giới, ta cũng phải giữ lấy cái thái-độ ôn-hòa, nhu mì. Người con gái đương tuổi đi học, nhân lời bà giáo giảng giải mà hiểu được rằng « giáo dục » cũng như nền tiến-bộ mới là hay. là phải, cũng là người biết suy nghĩ. Nếu chỉ chuyên tâm « học-vấn », và trẻ nải về « giáo-dục », tất là người hữu tài vô hạnh. Nào lời mẫu huấn người nữ-học sinh trình bày những lời chân-thực để tỏ cho mẹ biết rằng mình chịu ơn gia đình giáo-dục, và lời giáo-huấn ở trường mà nên người có tinh hay nết tốt. Ước ao trong nữ-giới ai ai cũng hiền như thế, học hành luyện tập để nên người có tư cách hoàn toàn. Nếu đã hiểu được như thế, còn ai dám bì-bàng bọn thiển-nữ tân-tiến !

Quốc-dân thấy nên nữ-học mở-mang rất là kỳ vọng luyện-tập được hiền-thê, tư mẫu Quốc-dân hoàn nghênh nên nữ-học không khác gì nền nam-học vậy.

Thanh-trai. Trương-Qui-Bình.

HÀI ĐÀM

Bùa trừ ma

Nhà kia có ma, phù-thủy chữa mãi không khỏi. Có người mách nên ra trường Âu-học mà xin bùa. Tocat nghe tưởng là nói đùa, sau mới biết rằng hễ cậu học-trò nào chữ xấu nhất trường thì xin lấy quyển vở mà treo lên tường tự khắc tà-ma qui quái không dám bén mảng.

Hi-đình, Nguyễn-văn-Tôi

VIỆC HANOI

Tin tàu. — Tàu *Amazone* khởi hành ở Saigon ngày hôm nay 21 Mars hồi 15 giờ.

Quan Chánh văn-phòng Châtel vô Saigon. — Chuyến xe hỏa 1 giờ 34 trưa hôm nay, quan Chánh-văn phòng Châtel đã xuống Haiphong để đáp tàu *André Lebon* đi Saigon. Có quan phó Toàn-quyền Robin, các quan chủ sự ở phủ toàn-quyền, các quan chủ sự ở phủ Thống-sứ và các quan chức các tỉnh các sở ra ga tiễn chân ngài đông lắm.

Bản quán xin chúc ngài thượng lộ bình an.

Quan Nguyên-soái Puypéroux. — Quan Nguyên-soái Thống-binh Puypéroux đến trưa ngày mai sẽ xuống Haiphong để đáp tàu *André Lebon* về quí-quốc.

Các báo-quán Tây ở đây đồng-thanh ngợi khen quan Nguyên-soái Puypéroux là vị quan về cả giá-trị và cả công-trạng to với nhà binh.

Bản quán xin thêm rằng ngài là một qui quan rất lễ phép và khiêm-nhường. Một người bạn của bản quán ngày nằm ngoài vô Huế, lúc trở về có thuật lại một chuyện sau này : khi ô-tô mình vừa tới một bến đò kia thì thấy xe quan Nguyên-soái đã tới rồi đứng sau. Bản đò ngang đó khi đãi, phải chờ được một chuyến nữa. Ngài khiến cho xe đi trước đi thì cái sau phải đợi đến ngót một giờ. Ông bạn của bản-quán không muốn để ngài phải đợi, liền mời ngài đem xe sang trước, mới đi mới lại mấy lần mà ngài nhất định không nghe đành ở lại đi chuyến sau.

Ta xem như vậy thì biết rằng người quân-tử địa-vị càng to lại càng khiêm tốn lắm.

Ngài lòng bình ở Bắc-kỳ cả thảy 5 phen lần thứ nhất là năm 1885 làm chức quan-một. Nay các quí-quan thấy ngài đi ai cũng lấy làm tiếc lắm. Bản quán có lời kính chức ngài và qui-quyến thượng lộ bình an.

Đi phái-bộ Marseille. — Ông Phạm-duy-Tốn là đại-biểu thân hào của Hội-đồng Tư-vấn Bắc-kỳ tại cuộc đấu-xảo Marseille, đến chuyến xe-lửa 8 giờ tối hôm nay sẽ xuất Haiphong để đáp tàu *André Lebon* sang Pháp. Bản quán có lời chúc ông thượng-lộ bình an và mong rằng khi trở về ông sẽ thuật việc quan sát tại trường đấu xảo cho nghị-viện rõ.

Chở bạc về Tàu. — Trong số báo ngày hôm qua, bản-quán có nói rằng người Khâu-độ nay đang vơ vét bạc đồng chở về Tàu. Ngày hôm nay thấy báo *Courrier d'Haiphong* lại đăng rằng : mấy hôm trước tỉnh tuần-cảnh bắt được ở la-ga Haiphong một người nói rằng ở Trách (Haininh) và có đem mỗi gói bạc đồng nặng. Kỳ thay ! người ấy nói là đi Nam-định mà lại thấy đi tàu thủy ở Đáp-cầu xuống.

Ngày hôm qua linh mật thám lại thấy một người mang 6 nghìn một trăm đồng bạc đồng, tỉnh mật-thám mới đem hỏi thì người đó chực hỏi lộ ngay mấy đồng, vậy đi phải bắt vì tội hối-lộ.

Bạc đồng muốn mua bán bao nhiêu, dùng bao nhiêu tha hồ không ai ngăn cấm. Nhà nước cấm là cấm tải bạc đồng ra ngoài cửa một mà thôi, thường nên nói rõ để ai nấy đừng hiểu lầm.

Như người vừa nói phải bắt ở Haiphong đây thì chắc là có ý tải bạc sang Tàu cho nên mới thấy người ta hỏi đã sợ mà đưng cách hối-lộ ngay.

Đèn-hào đặc điện. — Quyến-xe lửa ở Hanoi lên đến Việt-trì hồi 8 giờ tối hôm qua, có một người nhà quê tỉnh Vĩnh yên ở xe xuống ngã bị bánh xe nghiền cả hai chân, một bên gẫy ở đầu gối và một bên cẳng ở đùi, không vào nhà thương Việt trì chữa, đến 12 giờ đêm thì chết.

Tây-sương tân-kịch. — Một kỳ trước trong báo này đã đăng rằng bản « Tây-sương tân-kịch » của ông *Vũ-đình-Long* soạn theo bản dịch bộ Thanh-hán Tây-sương-ký của ông *Nguyễn-đỗ-Mục* hiện đã có một hội đang luyện tập để nay mai diễn giúp xã Hauviné, trường Tuề dục và hội Hợp-thiện.

Tây-sương-ký nguyên là một bộ sách hay nhất của Tàu, ông Thánh-thán là một bậc đại văn hào, mà các nhà đại danh nho Tàu, Tàu xưa nay cũng vẫn phải chịu là « hóa-công cải văn ». Ông Vũ-đình-Long vốn đã sành nghề soạn kịch mới, nhân bản dịch của ông Nguyễn-đỗ-Mục, theo phép soạn kịch Âu-châu, soạn nên một bản những rất có giá trị về phương diện văn-chương mỹ-thuật : tình thần cũ thu được hết, lại thêm nhiều cái hay mới có vẻ mới lạ, hết sức khéo léo. Bản kịch đã đi đọc qua mấy trang đầu kịch là cũng phải nam mọc cho đến cùng.

Các nhà diễn kịch nên tuyện tập được đến nơi đến chốn thì buổi diễn kịch kia sẽ tại được đắc-thắng rực-rỡ. Vở tuồng này niên đã có bản ở các hiệu cách, thiết tưởng nên mua xem trước thì đến hôm xem diễn mới rõ được cái công-phu của các nhà diễn kịch.

Tòa Thượng-thẩm — Hôm thứ năm, tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Ăn cướp — Tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình phạt tên Ng v-Tainh 5 năm khổ sai về tội ăn cướp.

Tòa Thượng-thẩm y án.

Láng mạ người chức dịch — Tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình phạt tên Lương-thế-Thang 15 ngày tù và tội làng mạ người chức dịch.

Tòa Thượng-thẩm y án.

Phá lộ làm xằng. — Một hôm tên phó lý Vũ-văn-Thung thấy hai người đàn bà đương chôn nhau và đánh nhau ở đường cái trong làng, sai tuần bắt đem về điểm giam lên sau ra điểm lên phó lý không thấy tên tuần phu canh hai người đàn bà đánh nhau ấy, liền gọi ra, rồi lấy gậy đánh bị thương.

Tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình phạt tên phó lý Vũ v-Thang 1 tháng tù án treo và 5 đồng vì tội tự tiện bắt và đánh người.

Tòa Thượng-thẩm tha cho tên phó lý tội tù và tăng phạt lên 20 đồng.

Tiêu tiền của công dân — Tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình phạt tên Ng-văn-Kỳ là ký dịch 2 đồng về tội báo 24 phiếu quốc-trái của dân rồi lấy 143 đồng bỏ túi tiêu việc riêng và bắt tên ấy phải bồi số tiền ấy giả dân.

Tòa Thượng-thẩm hoãn việc ấy lại để nghị án.

Tự tiện bắt người. — Nguyên một đêm vì chuyện thù hằn nhau, anh em tên Ng-xuân-Bát, Ng-xuân-Trà và Ng-xuân-Cầu ra đồng thấy ba người nhà tên Duy, dương đi, chạy lại nắm cả lấy, vu cho ăn cắp ngô rồi điệu về điểm giam.

Tòa Nam án tỉnh Hà-đông phạt ba anh em tên Ng-xuân-Bát mỗi tội 3 tháng tù và tội tự tiện bắt người nhà bắt cả ba tên phải bồi 6 đồng bạc cho người bị bắt.

Tòa Thượng-thẩm giảm tội tên Bát xuống 1 tháng tù và tên Trà, tên Cầu mỗi tên xuống 15 ngày tù và y tiền bồi thường.

Hành hung và lăng mạ — Tòa Nam-án tỉnh Hải-dương phạt tên Hoàng-văn-Giai 2 đồng về tội hành hung và lăng mạ.

Tòa Thượng-Thẩm xét xong tha tội cho tên ấy, vì không đủ chứng cớ

Trốn sưu. — Tòa Nam-án tỉnh Kiến-an phạt tên Lê-duy-Huyện 1 tháng tù và 10 đồng về tội trốn sưu không chịu đóng.

Tòa Thượng-thẩm y án phạt tên ấy.

CÁC TIỂU-THUYẾT CỦA BẢN-QUÁN

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ
của Ng.-văn-Vĩnh dịch, giá 3 : 00

ÁY AI HẸN NGOÈ THẾ VÀNG
của Ng.-văn-Vĩnh dịch, giá 0,40

THUYỀN TÌNH BỂ ÁI
của Ng.-đỗ-Mục dịch, giá 0.60

Ngoài nào muốn mua, xin viết thư cho ông Bùi-xuân-Thành là quản-lý nhà in Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

Tiền cước gởi ngoài.

Ngạch kiểm lâm. — M. Hoàng-văn Hạ kiểm lâm sang sáo ở hạt Hậu-phác được từ chức kể từ ngày 1er Avril 1922

Thuyền chuyển trong ngạch khán hộ. — M. Trần-đình-Thiện khán-hộ ở Hà-đông nay đổi đi Moncây thay M. Hoàng-v-Nam ở Moncây đổi đi Hà-đông.

M. Vũ-v-Hương, khán hộ ở Vĩnh-yên đổi đi Hòa-bình thay M. Hoàng-văn Nam lại đi Vĩnh-yên.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

HOÁN-VĂN

Vẽ tranh, vẽ kiểu và vẽ truyền thần

73, Phố hàng Bông, Hanoi

MỚI VỀ XONG MẤY THỨ TRANH TAM-QUỐC RẤT ĐẸP

Mới có các thứ giá-gương mặt đá và giá gương vẽ sơn vào kính lối mới.

Bản hiệu có vẽ được nhiều thứ tranh thấp mọc và thuốc theo lối mới, trông rất đẹp và rất nhã, ông bà nào hoặc hiệu nào ở các tỉnh xa muốn mua buôn, xin viết thư về, bản hiệu sẽ tính giá bán buôn.

Nay kính
Hoán-Văn hiệu
3215 *73, Phố hàng Bông, Hanoi*

N° 50

TRẢ-HOA-NỮ

(*La Dame aux Camélias*)

Trước-giả : ALEXANDRE DUMAS FILS

Dịch-giả : **Nguyễn-Hải**

Tôi biết *Các-nương* lắm. Nàng thình lình gặp tôi thì chắc phải xớn-xác trong dạ. Hẳn nàng đã biết tin tôi đi với cha tôi, thì gánh tương-tư giữa đường vội đứt, nàng cũng đã được chật yên lòng. Nương nay lại thấy tôi về, đôi bên chiêu chiếm giáp mặt, mà tôi xanh xao vàng vọt như thế, thì nàng đã hiểu tôi quay lại tất có một mục-đích gì, hẳn nàng cũng đã tự hỏi xem sau nay cơ sự ra sao.

Nếu tôi gặp nàng cũng cực, nếu tôi có thể ra tay cứu với ma trả được thù, thì cơ lẽ tôi tha tội cho nàng, hẳn tôi không nghĩ đến mà làm cho nàng đau khổ. Nhưng tôi lại thấy nàng sung sướng, chẳng thật sung sướng thì cũng giả sung sướng bề ngoài; một người khác đã trả lại cho nàng cái sang trọng xưa kia tôi không thể gìn giữ được ; bởi vậy mà câu chuyện chia loan rẽ thúy, vì nàng gây dựng mà nên, tôi coi như có tình chất thật nhỏ nhen bèn mọn ; tôi vừa bị xúc phạm đến lòng tự-ái vừa bị nhục mạ đến một thân-tình, dẫu sao tôi cũng bắt nàng phải trả cho tôi những lúc tôi phải chịu thâm gan tím ruột. Người đàn-bà ấy làm gì tôi không thể làm thinh đi được, vì vậy nên điều gì có thể làm đi-ợc cho nàng phải đau đớn nhất, thì tôi cứ những nhưng không những tôi chỉ làm thế với một mình tôi, nhưng tôi lại cần phải cho mất thiên-hạ cùng trông thấy thế.

Tôi cố lấy cái bộ mặt tươi cười, rồi tôi đến nhà mụ *Buy-đăng*. Con phải vào báo, để tôi ngồi chờ một lát ngoài phòng khách. Sau mới thấy *Buy-bạch-noa* phu-nhân ở trong ra, mời tôi vào một phòng khách nhỏ Khi tôi ngồi xuống ghế thì tôi nghe thấy tiếng mở cửa ngoài phòng khách, tiếng chân đi nhẹ bước phía ngoài, rồi cửa hiên ập mở, cái thật mạnh. Tôi hỏi *Buy-đăng* :

— Tôi làm bận cho chị chăng ?

— Không, không. *Các-nương* vừa ở đây. Khi nàng nghe nói anh đến, nàng đã lánh mặt rồi Chính nàng vừa ra đó ?

— Vậy ra bây giờ nàng thấy tôi mà sợ ?

— Không nhưng nàng e để cho anh lại trông thấy nàng mà chướng mắt anh.

Tôi cố gượng để thở được ra hơi, vì lòng tôi cảm động làm cho tôi gần phải ngạt :

— Có đâu lại thế ! Tội nghiệp ! Con bé bỏ tôi để chuộc lại xe, đồ đạc, châu báu, làm thế là phải lắm, tôi không nên giận.

Tôi lại nói ra giọng không tha-thiết chút nào :

— Tôi cũng vừa gặp nàng hôm nay, *Buy-đăng* hỏi :

— Ở đâu ?

Mụ nhìn tôi mà dường như tự hỏi xem người ngồi đó có phải là người xưa kia mụ đã thấy mê-man vì gái hay không

— Trong vườn Thượng-uyển. Nàng đi với một người nữa, đẹp lắm. Ai thế chị ?

— Người ấy thế nào ?

— Người ông-á, tóc vàng mà để từng mớn xoăn tròn đủ xuống, hai mắt xanh biếc ; coi lịch-sự phạm !

— À ! Bấy là con *Ô linh*, con bé ấy coi xinh thật.

— Nàng ăn ở với ai ?

— Chẳng ở với ai hết, ở với hết mọi người.

— Nhà ở đâu, chị ?

— Phố *Tôn-xê*, số... Ô hay, anh muốn bắt nhân-tình đấy chăng ?

— Nào, ai đã biết đâu.

— Thế còn *Các-nương* ?

— Nói rằng không nghĩ đến nàng nữa, thì là nói điều ; nhưng tôi đây là người lấy cái cách dời bỏ nhau làm quan làm lắm. Vả lại *Các-nương* phủ tôi về một cách nhẹ-nhàng như thế, thì tôi ngỡ tôi say mê nàng như trước thật là khờ dại quá, mà tôi say mê nàng lắm thật.

Bác cũng đoán ra, tôi lấy giọng thế nào mà cố nói ra mấy câu ấy : trên trán tôi mồ-hôi đã toát ra đầm đìa.

— Thôi đi, trước nàng đã yêu anh lắm, bây giờ nàng cũng vẫn yêu ; này, cứ xem ngay như nàng mới vừa gặp anh hôm nay, mà đã vội chạy ngay lại nói cho tôi biết. Khi nàng đến đây, người run đây đẩy, gần như ngất ỏm vậy.

— Vậy chớ nàng nói gì với chị ?

— Nàng nói rằng : « Cuộc anh ấy sẽ lại chơi với chị » và nói với tôi xin anh thứ lỗi cho.

— Tôi đã tha lỗi cho nàng rồi, chị cứ nói với nàng như thế. Giá trăng-bao như thế là tử-tế lắm rồi, nhưng cũng vẫn là một giá trăng-hoa. Mà nàng ở với tôi như thế, lẽ ra tôi phải biết trước mà chờ. Nàng quyết một điều như vậy, bây giờ tôi biết ơn nàng cũng có ; vì ngày nay tôi nghĩ tôi có ý ăn-ở mẫn đại với nàng thì không biết rõ ra thế nào đấy nhỉ ! Thật là rõ dại quá.

— Nàng mà biết được rằng anh cho cái lúc cố cũng cần nàng là phải thì nàng cũng được vui lòng — Bây giờ đã vừa đến cái lúc nàng phải bỏ anh, anh ạ. Người hàng xách nàng gen bán đồ, đã đến tìm những chủ nợ của nàng đề xem nàng chịu bao nhiêu ; những chủ nợ đến lo sợ chỉ hai hôm nữa là họ sẽ đem phát-mại.

— Bây giờ thì trả xoàng rồi chớ ?

— Cũng gần xong.

— Thế ai xuất vốn ?

— Bá-tước *Đơ N.*. Anh ạ, có lẽ kẻ trời sinh ra để riêng về việc đó. Bá tước bỏ ra hai vạn quan, nhưng thế là vừa khánh-kiệt. Hẳn biết rằng *Các-nương* không yêu hắn, vậy mà hắn vẫn tử-tế với nàng lắm. Anh cũng thấy đó, hắn đã chuộc lại ngựa, chuộc lại đồ trang-sức và đã cho nàng tiền bạc chẳng kém gì công-tước khi xưa. Nếu nàng cứ chịu ở yên, thì người ấy còn ở với nàng lâu.

— Thế bây giờ nàng làm gì ? Nàng có ở nhà *Bo-lê* chăng ?

— Tôi khi đoái bảo là nhau, nàng chưa muốn trở về *Bưu-đi-vân*. Chính tôi về đó lấy đồ đạc của nàng ra, và cả của anh nữa. Tôi đã xếp vào một chỗ, lúc nào anh cho người lại lấy. Đủ cả, chỉ thiếu có một cái vi-nhỏ, có tiền của anh. *Các-nương* muốn giữ cái ấy, nàng để ở nhà. Nếu anh có muốn lấy lại, thì để tôi đi đòi về trả.

Tôi nhớ đến cái nơi thôn ổ ấy, là chỗ tôi đã được sung sướng thế, tôi lại nghĩ đến rằng *Các-nương* muốn giữ một vật của tôi làm kỷ-niệm để mà lại nhớ đến tôi thì tôi thấy lòng tôi chín khúc vò tơ, nước mắt tôi lại tự trong lòng mà sắp xông lên đến mắt. Tôi sẽ nói rằng :

— Thì nàng cứ giữ lấy.

Nếu lúc bấy giờ nàng vào, thì bao nhiêu những chí quyết định trả thù của tôi chắc đã biến đi đâu mất, mà tôi thì đã quì xuống chân nàng. *Buy-đăng* lại nói :

— Nói thật ra, chưa bao giờ tôi thấy nàng như bây giờ, nàng gần không ngủ nữa, chạy hết tiệc này sang tiệc khác, có lẽm khi say lí bì. Mới rồi đây, nàng ăn một bữa cơm khuya mà phải nằm mất tám ngày, thế mà khi thầy thuốc cho phép nàng dậy, thì lại đi đâu vào đấy cả ; cứ như thế mãi không khéo chết. Anh có đến thăm nàng chăng ?

— Đến làm gì ? Tôi đến thăm chị, vì bao giờ chị cũng rất tử-tế với tôi, vì tôi quen biết chị trước khi quen *Các-nương*. Ấy cũng như bây giờ tôi nhờ có chị mà không còn gần bó với nàng nữa, phải không chị ?

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ VÔ KÈN

BẢO HÀNH 5 NĂM

Máy chạy tốt nhất

Có cả đồng đeo tay bằng giờ rất đẹp.

Mỗi cái kèm một cái dự phòng, để xem giờ sau đám

Giá . . . . . 5 $ 75

Bán ở hiệu :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Pho Pau-Bert. — HANOI

2009

NƠI KẺ PHẢI ĐAU

Này hỡi các người Nam-Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quản mà đã chữa thuốc không chải được, hoặc là đã không chữa chữa chữa nào cả : này hỡi những người phải đau khi quản đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi ; này hỡi các người phải những lão, nay tôi khuyên các người nên nhớ rằng :

Bệnh đau phổi, trong khi tôi đi bắc là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử vong-thôn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nầy không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Hỡi tôi nói thế quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 10 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cốt phần nhiều không sống được. Người có thì chỉ sinh con chỉ yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam-Việt, nên các người không muốn giống Nam-Việt bao mòn đi, nên các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy cứ viết thư cho hiệu Bảo-nhà **MONTÉS** số 84 *Paul-Bert, Hanoi* mà bỏi mua một lọ **BRONCHOSERUM** giá là 9 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa cafe, uống một lọ, thì bảy khỏe mạnh và bớt đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . . 2 $ 25

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. . . . . 12 f. 00

Độ từ 1 $ 90 đến 2 $ 00 (tùy theo giá bạc khe Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . 4 f. 45

Độ 0 $ 70 đến 0 $ 80

Sáu lọ. . . . . 24 f. 50

Độ 2 $ 90 đến 4 $ 00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ . . . . . 11 f. 50

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc (mau-bổ) bổ huyết

Một lọ . . . . . 11 f. 40

Độ 1 $ 80 đến 1 $ 90

CACHETS ANTIGRIPPZS

Trị bệnh nói dịch như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa hay thường hay hại người. Nếu ta uống nhầm thuốc người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên dặn bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc nầy rất thần hiệu để cứu vớ số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng-hồ nếu một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng nó à người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÉS, 84, phố Paul-Bert, Hanoi

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi sở mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rằng đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 84 Hanoi.

Nay kính,

Ed. Montès,

M. Bac-Cach-Bert-Hanoi.

M. Ng-văn-Thanh, khán-hộ ở Kiến an đổi đi Bắc-ninh thay M. Ng-khắc-Thuận lại đi Kiến an.

M. Ng-đình-Tố, khán-hộ ở Sơn-tây đổi đi Lao-kay thay M. Vũ-đức-Tiêm lại đi Sơn-tây.

M. Nghiêm-văn-Thọ, khán hộ ở Lạng-sơn đổi đi Thủ-thù thay M. Ng-hữu-Quỳnh đi Lạng-sơn.

M. Lương kim Phong, khán hộ ở Hà-giang đổi đi Nam định thay M. Đinh-văn Ứng lại đi Hà-giang.

Cô Kiều thị Giảng, chân-hộ Hà-đông đổi đi Bắc-ninh thay cô Ng-thị Lang lại đi Hà đông.

Cô Đỗ-thị-Chương, khán hộ ở Sơn tây đổi đi Ninh-bình thay cô Ng-thị-Cúc.

Thưởng hàm. — MM. Trịnh-đình Toại quản làng Bồ-vì, tổng Yên-liêu, phủ Yên-khánh (Ninh bình) và Vũ-thiện-Hội quản làng Yên-khê, tổng Xuân dương, phủ Yên-khanh là cựu tổng-sư đều được tư thưởng hàm tùng cửu phẩm văn giai.

Nghỉ giả hạn. — M. Nguyễn-ngọc-Chương thư-ký hạng năm, được nghỉ ba tháng tại Hà tĩnh (Trung-kỳ) nửa lương.

Hậu tuyển tri-huyện. M. Bùi-ngọc-Hoan có bằng Thành-chung tốt-nghiệp, tham tá hạng năm ở phủ Thống-sứ nay được bổ hậu tuyển tri-huyện.

M. [illegible]-đình-Tương, quản làng Thượng-giao, châu Cho rã (Bắc-kạn), được một số học-bổng mỗi tháng là 5 p. theo học tại Nam-định.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE

aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam.

Bán tại nhà in bản-quán

Giá mỗi quyển. . . . . 0 $ 30

Tiền cước mỗi quyển. . . 0 . 12

Ai ở xa, xin viết thư về cho ông Bùi-xuân-Thành 61-63 Rue du Coton, Hanoi.

Trường Trương-minh-Sanh. — Hết tháng nầy, trường Trương-minh-Sanh sẽ mở thêm lớp học tối, dạy các cậu học-sinh tập bằng Sơ-học tốt nghiệp (certificat d'étu les primaires) giá học mỗi tháng là 2 p.

Ai muốn xin vào, nên viết đơn gửi lại trường ngay từ giờ kẻo hết chỗ.

Trương-minh Sanh lai cảo.

Cuộc thi thơ. — Bản-quán mới tiếp được bức thư và một chục bạc của cô Ngô-thị-Quyên gởi đến. Trong thư cô nói muốn xin một bài thơ nôm ngũ-ngôn để khắc vào biển hoành cung tiến đền hai bà Trưng, nhờ bản-quán bà cáo để các nhà thi-sĩ soạn giúp cho. Bài nào hay xin biển một chục bạc nhuận bút và hai cái khăn mặt thêu của chính tay cô cô đang thêu, sẽ sửa gửi đến. Cô Ngô-thị-Quyên, Trần-tiến-Thọ, nay lại bầy ra cuộc thơ nầy, dâu một chục bạc và hai cái khăn thêu, không đáng là bao, nhưng cũng là một cuộc mua vui của khách làng văn vậy. Vậy xin có lời kính cáo để các nhà thi-sĩ biết, và xin định hạn từ nay cho đến hết tháng Avril nay, ông bà nào có lòng ngỡ giúp, cứ gửi cho bản-quán, rồi bản-quán sẽ nhờ các bạn đồng nghiệp lập Hội đồng điểm duyệt như cuộc thi thơ mới rồi.

Cổ-động công-thái. — Những nhà có công cổ-động về cuộc công-thái được thưởng hàm như sau nầy :

Hàn-lâm-viện điển bạ :

M. Lưu-văn-Diêm ;

Hàn-lâm viện đãi-chiếu :

MM. Lưu-v-Cơ ; Bùi-v-Hoi ; Lưu-v-Diên ;

Cửu-phẩm bá-hộ :

MM. Phạm hoàng-Biên ; Vũ-v Ban Ngô-v-Bích ; Vũ-v-Thanh ; Ng bá. Truy ; Ng.-v Tri ; Ng-v Tang ; Bùi tiên-Kiên ; Bùi-v-Nauệ ; Nguyễn.-v-Thuận ; Phùng-v Thót ; Bùi-v-Lạc ; Ng-đình-Tai ; Hoàng-văn-Thiên ; Ng-đức-Rậu ; Mạnh xuân-Lợi ; Vũ-như-Hiết ; Bùi-v-So ; Ng-đình Đạt ; Cao-duy Ky.

Chánh-cửu phẩm văn-giai :

M. Bùi-xuân-Viên.

Tùng cửu phẩm văn-giai :

MM. Phạm-hữu-Do ; Ng-ngọc My ; Lưu-v-Tam ; Lưu-v-Tương ; Phạm-v-Yêm ; Bùi-khắc-Minh ; Bùi-v-Biên.

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Hội Khuyến-học. — Đến hôm 31 Mars nầy 5 giờ chiều, hội có mở một cuộc trà rất trọng thể, để mừng công việc hội đã thành lập, các quí quan văn võ và Nam-quan đã nhận lời đến dự tiệc. Vậy hôm ấy xin mời tất cả quan viên hội và những người có danh-giá là người bản tỉnh, hoặc ở nhà, hoặc đi làm việc nơi khác, cũng xin mời đến dự tiệc cho trọng sự thể. Xin các ngài nhớ cho.

Hội này là một hội văn học và lại à chỗ để đi lại giao du như nhà xe ; bao nhiêu người danh giá tại mất đều có chân hội cả, ngài nào chưa vào hội, xin vào một chân hội.

Khuyến-học-hội lai cảo.

YÊN-BAY

Quyện sung suất-đội. — M. Ng-doãn-Chính cai khố xanh ở Yên-bay quán làng Đức-ban, tổng Yên-trạch huyện Nam xang (Hà nam) nay được bổ quyện sung suất đội lính cơ ở Yên bay thay M. Ng-v-Hợp từ chức.

THÁI-BÌNH

Tinh khử-lưu. — M. Vũ-tán-Giáo ký-lục tòa Sứ bản tỉnh mới được người định đổi lên tòa Liêm-phóng Hanoi. M. Giáo làm việc đã hơn 10 năm ở bản tỉnh, người rất thuần cần, nên [illegible] đồng sự và bổ con quen thuộc ai cũng yêu mến. Sáng hôm 22 Mars lạc ông tử biệt đất Bồ-giang, anh em đến tiễn chán ông đông lắm.

NINH-BÌNH

Tòa án sơ cấp. — M. Ng-doãn-bịch thừa phái nguỵ năm tại phủ Nho-quan nay lại kiếm cả chức lục sự tại Tòa án sơ cấp hạt ấy thay M. Ng-văn-Thiện.

PHÚ-LÝ

Vào nhờ ra tơ. — Hồi 4 giờ đêm hôm rồi, một bọn chừng năm sáu đứa vào nhà Bà Xuyên ở phố Nhà-thơ, danh phải người vợ nhà khổ chủ bị thương, và tay mất một cái mâm đồng. Khi người chồng nằm trên gác, nghe tiếng vợ kêu thì hết sức kêu la, bọn con đỏ biết rằng động, liền tìm đường tẩu thoát. Người đau ba bị thương đã cho vào nhà thương được thuốc. Mong rằng quan sở tại cho đo thám cho ra cái bọn côn đồ nay, khéo trong thành-phố cũng khó lòng yên được với chúng.

Đánh nhau. — Cũng đêm hôm ấy, ở xóm Chợ-mơi, có một đám quần tam tứ ngũ, chẳng hay vì sự đen đỏ thế nào mà đôi bên sinh sự đánh nhau. Lý trưởng đã giải trình xử Cẩm đề xét phạt.

VIỆC KINH-ĐÔ

Thợ làm cỗ cưới. — Nghề làm cỗ bàn bánh trái trong những cỗ cũng có người làm rất khéo, nhưng lạ thay nghề ấy chính là nghề của đàn-bà mà thường thấy phần nhiều là đàn-ông làm. Ấy cũng là một điều khuyết-điểm của nữ-lưu nước nhà nầy, tưởng nên kể ra sau nầy một công việc của một người thợ đàn-ông làm được những thức bánh và vị ăn rất khéo lạ để những bậc nữ lưu coi đó mà học đòi được phần nào chăng.

Số là ở làng Dương-xuân mới rồi, có nhà bà bang kia nhân kết hôn-nhân với một nhà qui-tộc ở Huế, đến ngày làm sinh-lễ, lại gi những nhà quyền-quí thường khinh rẻ nơi quê mùa, nói rằng ấu thì nói kích chỉ cổ cái độ rơm to mà thôi, cho nên bà bang ấy muốn làm cho ra một ra đây và muốn để lấy tiếng khen luôn thể, bà có thuê một người thợ nấu ăn và một người làm bánh rất khéo để làm cỗ cưới, khiến cho kẻ phố-phường phải kinh. Vậy cái cỗ cưới hôm ấy để làm những thức bánh và đồ ăn như sau nầy bánh tết ngũ sắc, bánh thuần xắt lát mỗi lát có vẻ các thức chữ thọ và chữ song-hỉ và các thức giải đồng tâm như là một cái vân tự nhiên của vẻ đã cầu-thận vậy, bánh tứ-linh dùng bột đậu xanh nẫn thành hình long, lân, qui, phụng cực kỳ tinh tế linh động, khiến nhìn mỗi chẳng nhám, bánh bách hoa dùng bột đậu nhuộm ngũ sắc nặn thành trăm thứ hoa giống như hoa thiệt vậy ; ấy là những thứ bánh lạ thường và khéo tuyệt mới nói đó thôi ; còn những thứ khác rất nhiều, nhưng không kể mấy. Lại còn như đồ ăn thời dùng bộ ngũ tạng lợn làm thành một cỗ « tướng long tranh châu » dùng con gà làm thành ông Lê-vọng ngồi câu, con vịt làm thành cỗ đơn-phụng hàm thơ và các thức đồ ăn khác, khôn kể.

Khi làm lễ sinh xong thời mới họ trai ngồi cỗ trước, khi đến dự cỗ thời họ trai thường cho hai người thợ làm cỗ mỗi người mươi đồng. Thế mà thường rằng đã biết thường cỗ sao lại không biết dang cỗ, chỉ vì cô tụy dọn mà không có đâu, các ông cứ ngồi nhìn nhau cũng cuống dám kêu lấy đũa vì biết là vẫn có đũa ma um chưa ra thôi. Bàn họ gai cang thay thế, càng ra mới, nhưng đũa ở đâu mà gắp ; mãi sau một nói tàu phải chịu thua cái khoa khéo của anh quê thì bèn nhà gai cho 30 đũa ra mừng hai họ để dàng đưa cho họ trai thời mới biết những đọi đũa chuối, bằng tre non ma nõn vo tròn quanh thì vào trong những cái nắp liễu (vỏ) hòa ra không ai thấy cả, cũng đã khoe ngoan thay. Trong đám cỗ cưới nầy ngồi cỗ hôm ấy biết bao là nhà đã từng làm ra cách nẫn ăn để dạy người mà cũng nọ tuyển ấy tay sanh nạo việc phanh nhầm ; nhưng khi ấy vì thua một chuyện mà có ý thẹn thuồng biết là dường nào, mới biết rằng xử quê mùa mà cũng làm diêu khôn khéo vậy.

Ôi ! tục có câu « cưới người chớ khá cười lâu » thực là những điều như thế, còn như việc phanh-nhầm chính là việc của bọn quần soa, ai ngờ lại là một nghề tuyệt diệu của bọn rảu mày, xưa nay nước ta những người có học thức chưa ai có ưu tâm mà khảo cứu trong những sự phanh-nhầm để làm thành một pho sách cho hoàn toàn, [illegible] công việc bánh trái mức món chúng các thứ nẫu nướng chia thành thứ tự để làm nên một pho sách ấn hành ra mà dùng khắp thời về phần nữ-công đã có bổ ích mà trong những cuộc yến tiệc khỏi dùng đến thực phẩm của ngoại-quốc, chẳng cũng một điều nên lợi ích lắm vậy.

MỚI XUẤT BẢN

THUYỀN TÌNH BỂ ÁI

của

Ông **NGUYỄN-ĐỖ-MỤC** dịch thuật

Dày 166 trang. — Giá bán 0 $ 60 một quyển

Tiền cước gởi là 0$20

Vì quyển sách này nhiều trang, cho nên cần nặng

Bìa đẹp, chữ in rất rõ ràng, dây bằng ba quyển « ÁY AI HẸN NGỌC THỀ VÀNG »

Bán tại bản-quán và các cửa hàng sách

Mua mau kẻo hết !

MỚI IN LẠI

SÁCH QUỐC-NGỮ CÓ VẼ

64 TRANG

DẠY TẬP ĐỌC VÀ TẬP VIẾT RẤT NHANH

Giá mỗi quyển 0 $15

Tiền cước, gởi recommandé. . . 0 . 08

Bán tại bản-quán và các hàng sách.

VIỆC TRUNG-KỲ

THỪA-THIÊN

Đào mỏ mà rửa giận. — Ở làng Thanh-lam, huyện Hương-thủy mới rồi có xảy ra một chuyện rất là dị thường ở một gia đình kia, làm cho lời phỉ báng của người ta nghe lắm điều rất quan hệ với cương thường luân-lý.

Số là nhà ông B. C. sinh được 7 người con trai, nay đã trưởng thành mà người nào cũng giàu có cả, bảy người ấy tuy còn cha mà mất mẹ, đáng lẽ nên yêu mến kính nhường ông cha mới phải là đạo làm con, nhưng lạ thay chẳng nó bỏ phế ông ấy, không đưa nào thèm ngó lại cả, chúng nó đã không hiếu phụng ông thời thôi, lại còn đi nói khắp với những người gần kẻ xa rằng nếu ai giúm giúp tiền bạc cho ông vay mượn thời chúng nó không biết đến, bóa cho nên ông phải đói khát rách rưới, đi đến đâu cũng chẳng ai giúm giúp ; vả lại người ta thấy ông có bảy đứa con trai đều trưởng thành lại đều giàu có mà để cho ông cực khổ đói rách như thế thời người ta cũng lấy làm một chuyện ghét dơ cả cha liền con mà trách ông vì chẳng biết dạy con nên đến nỗi.

Một hôm ông nhân cơ hàn thiết thân quá đỗi, nên ông tức giận mà bảo rằng nếu chúng nó không phụng dưỡng ông mà ở bất hiếu như thế là vì chẳng có ăn cắt được bắt nhơn của mẹ nó, thời ông đào mỏ mẹ nó mà đổ xương xuống sông ! Rồi quả nhiên ông vác cuốc đến nơi mồ mẹ ông trong khi ban đêm đào lấy hài cốt rồi bỏ vào trong một cái tráp toan mang xuống dưới sông. Khi ấy có người báo tin với chúng nó, thì cả bảy đứa con đều theo tìm ông rồi nắm lấy mà la làng ; người ta nghe tiếng la chạy ra tiếp cứu thời thấy cớ sự dị thường mà cho rằng cái lối ấy chỉ vì mấy đứa con mà tại chúng nó ở bất hiếu với ông, nên hồn nên nỗi nỗi thế.

Sự nầy nghe đâu bảy đứa con ấy mang tráp xương mẹ nó lại trói cha nó mà giải đến huyện để nhờ lượng cao minh xử đoán, nhưng chẳng hay là quan trên sẽ dùng luật-pháp gì mà trị phạt lũ con bất hiếu và người mẹ vô-cô đó chăng.

Ôi ! đọc câu thi « Khải phong » ở kinh Thi mà thêm ngao ngán cho cô sự nay thật là quá lắm vậy, nhưng đến cứa quan rồi mới biết thế nào.

BÌNH-ĐỊNH

Chặt tay con nít mà thờ ông tổ. — Ở hạt An nhơn, từ đầu năm đến nay, cứ nghe đồn rộn rực về sự ăn trộm chặt tay con nít để thờ ông tổ bợm.

Thuật giả không lấy làm chắc, mới một bữa tìm cho ra gốc tích, thì đã tìm đến làng Hòa-phong, tổng Mỹ-đức phủ An-nhơn, nhà tên Đáng, vào đó han hỏi đều đuôi tự sự, thì mới rõ như vầy : Số là vợ chồng tên Đáng lấy nhau đã lâu chưa sanh được đứa sinh được một nam-nhi đều lòng. Qua đến mồng hai tết sắp đi thì nghe có kẻ trộm cứ rình mò xung quanh nhà luôn. Có một đêm kẻ trộm lẻn vào được trong nhà, sẽ sẽ mở cửa buồng chui vô, may sao người vợ tên Đáng thấy được, kêu lên, thì kẻ trộm chạy thoát, cả nhà đuổi theo tìm tã mà không được. Qua đêm sau thì kẻ trộm cũng tới rình nữa ; trong nhà nghe tiếng cũng ra đuổi chạy, đến đêm khác nó cũng lại tới rình nữa, vẻ sau tên Đáng mới biết, ý kẻ trộm không phải rình lấy của, song rình bắt cho được đứa con nít, để cắt lấy một cánh tay mà thờ ông tổ ăn trộm.

Từ khi hiểu ý thì trong nhà hằn lo lắm thức canh giữ luôn, dầu vậy kẻ trộm cũng còn cố gắng rình mò, sau tông thất tên Đáng phải trình làng, trình tổng, tổng phải chuyển trình vào quan phủ, quan phủ chấp trình rồi cũng thân hành tới đó mở cặt vấn tự sự, sau quan có sức làng sở tại phải lo canh giữ nhà ấy cho nghiêm nhặt và lập kế bắt cho được con cọp hại nhơn đó, mà nhốt vào ngục thất cho xong.

Mà nghe đâu chưa bắt được nó lại nghe nói nó sẽ rình mò đứa nhỏ ấy cho đến mười một tuổi mới thôi.

Ghê gớm thay cái thói giết-mua lấy.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt-báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy nếu liệt-quí ông nào mua thì gửi tiền cho ; hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ ngày mua hoặc mồng một tháng tây trở đi cho đến hết tháng.

NHÀ BÁ MÙI

Số giấy nói 323

Nhà ba mùi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giồng rằng « M. Tę-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thức xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Ba Mùi, ở phố hàng Lọng, số 46, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch

Quản-lý, M. Tę-duy-Tư

CÁC CUỘC ĐI XEM

SÂN-NHIÊN

Tối thứ sáu :

ĐÀO - PHI - PHỤNG

(xiếc 1)

Vai đào đóng Nguyệt-Tiêm tinh nguyện xin hết sức để được qui-khách khen.

Tối thứ bảy :

HIỆP - SĨ BÁO CỪU

(Tả chân hí kịch)

Bìn hội diễn lối tả chân nay mới bắt đầu lần nầy là một ; phải nắm sửa đổ đạc và luyện tập bạn hát. Chắc rằng : « Vạn sự khởi đầu nan » xin liệt-quí chiếu cố phụ chính cho.

Có người danh sĩ vào đóng giúp vui Đại-quan.

Sắp diễn : Tối chủ nhật sẽ diễn tạp kịch. Có mấy vai đào tấn thì đóng mụ thực gia, tấn thì đóng gái thực trẻ.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng trên phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 22 đến thứ ba 28 Mars 1922

Bắt đầu ban ngày thứ năm và chỉ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 6 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

"MATHIAS SANDORF"

Chiến tâm 5 đoạn

Có Nell Shipnam đóng trò

Hồi thứ I II và III

Từ 1er Avril giờ đi

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ Bảy

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đến hỏi báo-quán, thì cho biết cái tên in ở từ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm sổ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỷ tên vẩn vơ, hoặc thiếu quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng : phàm những số tiền quá hai hào ($0.20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes) ; chớ dùng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trở bằng timbres xin gửi bằng tem giấn thư (timbres-postes), tức thứ 0[illegible].10 ($0.04) trở xuống ; chớ dùng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

Digitized by Trần Huỳnh Duy Nhất & Trần Huỳnh Châu Đặng chủ. Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Hãy nhớ thuốc đời mua đi.

BỆNH NGOÀI DA NHƯ LÀ:

Mụn, mẩn đỏ, hắc-lào, ngứa, sưng huyết-quản, lở và các nốt mẩn khác vì bệnh giang-mai mà phải ra điều bởi tại máu cả. Vậy muốn chữa thì phải dùng một thứ thuốc thay máu rất mạnh. Thuốc thay máu thì không thuốc nào công-hiệu bằng thuốc:

Dépuratif Richelet

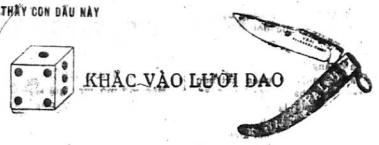
Đã bệnh mới hay lâu, miễn là vì máu sinh ra, thì khỏi. Thuốc này lại chữa cả các chứng đau xương, thấp nữa.

Bán ở các hàng lục-hợp to.

HẮC-LÀO thì 3 tuần khỏi — ECZÉMA thì 25 ngày là chừng

Hắc-lào — Eczéma

CÓ THẤY CON DẤU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền.

PACHOD Frères & Cie LYON 2060

XE NHÀ AI HỎNG

LỐP (Enveloppes)

Hiệu QUẢNG-HƯNG-LONG

HANOI

Mới có Enveloppes

Chambres à air — Dissolution

hiệu « A. SOLY »

để thay vào bánh xe nhà cạo xu

Giá rẻ.

Xin mua mau kẻo hết.

HỘI PHÁP-THƯƠNG VĂN-TỊ

Số 7, cạnh trường Y-viện

CÓ BÁN: Hai cái nhà thật rộng kiểu mới, số 29, phố Ngọc-thanh định giá. . . . . 2.800 $ 00

CHO THUÊ: Một khu đất rộng 2.046 thước vuông ở đường Boblillot

Hội ấy lại chuyên trị đã lâu năm về nghề đóng xe rất tinh xảo. Hiện nay mới có thêm được nhiều kiểu tuyệt đẹp và thanh nhã. Hạng nào cũng có giấy cam đoan chắc chắn.

Ai muốn mua góp tháng hay thuê tạm xin đến đó mà hỏi. Có bán đủ cả các vật dụng làm xe và tính giá riêng cho các hiệu buôn lại. 1905

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU (hiệu dâu mai)

Phần nhiều người chết, vì bệnh thương-hàn và bệnh ho lao, thực ra bệnh ấy đáng ghê sợ, vì có làm cho nhọc mòn nhỉ giống của chúng ta: ấy là bệnh hay mòn vậy. Bệnh ấy người ta thường không để phòng mấy, khi mắc phải cũng không lấy gì làm nặng, vài đám ăn nổ sau chỉ yếu các phủ-tạng và làm mỏi kém bớt cả chất huyết đi nữa. Nếu khi có bệnh thì khi nào xảy ra thì người khỏe cho có thể chống lại được, chứ người đi bệnh hao mòn nhẹ chắc là mắc phải.

Vậy ai nên dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu dâu mai). Dùng thuốc này thì da mặt tươi, sức học lại khỏe mạnh, công việc lại muốn làm ra như thường, ăn uống cơ nên, khỏe mạnh ra hẳn.

Chỉ dùng vài lọ *Dragées Rabuteau* thì thấy nhẹ cả người bệnh ra mười mươi.

Ở các hàng thuốc cả tỉnh có bán cả.

Nhà Bán đồ « TÂM-TÂM »

Hà nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI ÁN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 53

HÓA-HỌC CHẤT và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện

SOLUTION R. HOLBÉ 2 $ 50 một chai

Theo luật mới — Muốn dùng thuốc nào phải có đơn quan thầy-lợ người Pháp thì mới có mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE » 1 $ 00 một lọ

Thuốc bổ sức, bổ-thận, mỗi một không cần tập việc gì, dùng thuốc này hay làm!

Máy thứ bán-hiệu hay bán:

Các thứ thuốc nước dùng to tiêm để tiêm vào da như thuốc SỐ CACOUYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Thuốc ho-gió SIROP PECTORAL đặc-có số-một.

Thuốc lào chỉ người ốm dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS thuốc uống = 2 $ 00 lọ 30 viên thuốc thụt = 0 $ 90 một chai

Chữa các chứng lậu: chẳng kì mới hay cũ: uống thuốc capsules antiseptiques có thứ thuốc blennorrhagiques của Montès thì chắc khỏi. Thuốc này có chữa được số số người phải dùng lâu.

Gouttes « VIRGINIE » 1 $ 00 một lọ

Trị chứng bệnh đàn bà như: Kinh nguyệt không đều, hay là khi hành kinh hoá đen mình mẩy, như đau bụng, gia-sản, uống thuốc này đi mấy lần thì kinh nguyệt mình lại như thường.

BÔ BUỘC THUỐC

BÔ DÙNG ĐỂ TRỊ-NGHIỆM PHẢI ĐỌC

BÔ MÔ-SÉ

Kính-ánh, đồ-ánh, thuốc-tính

Chiếc LORNETTE và LUNETTES

và các thứ thuốc nước dùng để tiêm vào da như Bromure

Bán cuộn và bán theo tờ

Bán cất và bán lẻ

« THUỐC DẺ »

0 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang-mai bất kì mới hay cũ. Dùng thuốc giá rẻ thì nên uống thuốc này cho tiện ngợi! Dùng thuốc khác rất cũng cần phải uống thuốc này thì mấy chắc khỏi hẳn được! Thuốc này rất hay, rất quí: có chẳng bại gì đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người có bệnh. Muốn dùng thuốc này trong một thời-gian thì nên mua một chai lớn uống. Giá có 2 $ 00 mà thôi.

OMEGA

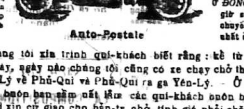
CÓ BÁN TẠI:

GRANDS MAGASINS REUNIS

Nên hỏi giá của Báo-hiệu. 3076

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THỒ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN LÝ đi CHỢ MIỄU

Ở Ga YÊN LÝ chạy khỏi 2 giờ rưỡi sáng sớm đến chợ Miễu chạy về Yên-lý và Phủ-qui. Đi hết 1 giờ rưỡi đường đất. Ga Yên-lý về Phủ-qui. Ở Phủ-qui có thể lên ngay ô-tô Vinh và Bến thủy.

ĐƯỜNG VINH VÀ HUẾ

Ở VINH đi hết 4 giờ sáng đến Đông-hà tiếp chuyển xe lửa vào Huế.

Ở ĐÔNG HÀ ra hết 8 giờ sáng sau khi chuyển xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình quí-khách biết rằng: kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phủ-Qui và Phủ-Qui ra ga Yên-Lý. Ở Phủ-Qui có ô phiên chợ Hiếu nhóm ban sáng mỗi tuần các quí-khách muốn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các quí-khách đi lại đường Vinh-Đôngha nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt quí khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Để khi bản-ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lý gare; — mà đường Vinh-Đông-Ha thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-ha gare. 3012

SOCIÉTÉ ASIATIQUE D'IMPORT ET D'EXPORT

Số 21, Rue Jules Ferry, ở Haiphong

CÓ BÁN: Vải, dạ, len, rượu vang, rượu sâm banh, rượu cốt nhắc, các thứ đồ hộp, vân vân.

Ai muốn hỏi gì, hiệu ấy sẽ sẵn lòng trả lời và sẽ gửi ngay các mẫu hàng đi. 3078

CAFÉ, RESTAURANT HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cùng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các quí-khách Tây Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Có xe Ô-TÔ cho các quí-khách đi ga, hoặc đi các tỉnh

Phụ quán cũng có giấy mời [illegible]

NGUYỄN-HỮU-THU dit SEN

HAIPHONG

CÁC ĐƯỜNG TÀU CHẠY SÔNG, BIỂN:

Tàu BẢO-THẠCH JADE, chạy Hải phòng Nam-hải, Bắc-hải, Hongkong

Tàu GIÁO-CHỈ chạy Hải-phòng, Nam-định

Tàu ĐỒNG-LỢI chạy Hải-phòng Nam-định.

Tàu TÂN-ĐỆ chạy Phố-lại (Sept Pagodes) Lâm.

Tàu CẢI-TƯƠNG chạy Hải phòng Kiến an.

Tàu CHAMPAGNE chạy Hải phòng, Bonnay.

Tàu ĐỆ-ĐỆ chạy Hải-phòng Hải-dương.

Muốn hàng hóa thì nhất xin xuống tàu một giờ trước khi tàu khởi-hành

TELEPHONE N° 881

SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN

155, Avenue Paul Doumer à Haiphong

XƯƠNG-TÂN (PHOSPHATES) là một thứ bột vun lên, giống màu rất tốt. Vun ruộng bằng XƯƠNG-TÂN thì lúa rất to được gấp hai, gấp ba.

Hội chúng tôi tỉnh nào cũng có người đứng ĐẠI-DIỆU

Ai muốn hỏi hàn gì, xin cứ gửi giấy cho chúng tôi tại Haiphong, 133, Avenue Paul Doumer (Phố Cầu-Đất).

Chúng tôi bán giá như sau này, hàng lấy tại nhà máy ở Haiphong

25 $ 00 một tấn PH. 16/21. Thứ bột để vun ruộng chua.

22 . 00 một tấn PH. 5 Thứ bột này dùng cả ruộng chua, ruộng đọọt

No 28

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Vi-đăng-đạt liền nói với *Doãn* phu-nhân rằng:

— Nếu không như thế thì sao chẹ tránh khỏi sự hiềm-nghi, xin thân-mẫu chớ nên từ chối.

Lại ngảnh lại bảo *Trường-hoa* biểu-thư rằng:

— Xin mời hiền muội ra làm lễ phát thệ.

Trường-hoa biểu-thư cùng *Vi-đăng-đạt* ra trước hương-án, mỗi người thắp mấy nén hương, rồi phát-thệ xin kết làm anh em. *Vi-đăng-đạt* lại xuống lạy *Doãn* phu-nhân, xin thờ phu-nhân làm thân-mẫu.

Lễ phát-thệ xong rồi, *Vi-đăng-đạt* truyền mở tiệc để khao thưởng tất cả các quân sĩ, lại thưởng riêng cho *Đan-hằng* 10 lạng vàng và ba *Đan-hằng* lấy tạ lui ra, nghỉ thêm mấy mình không được vợ đẹp, cho nên gặp phải đức đại-vương lại nhận làm em gái

Tối hôm ấy, *Vi-đăng-đạt* đưa *Doãn* phu-nhân và *Trường-hoa* biểu-thư vào hậu-trại yên nghỉ, cho nên con *Lâm-tranh* và con *Đạo-sĩ*. ở đấy hầu hạ; còn mình thì lại ra yên nghỉ ở tiền-trại. Từ đó mỗi bên ở riêng một nhà, hễ có việc gì thì mới mời sang nói chuyện, lễ-nghi rất minh-bạch.

Vi-đăng-đạt có ý muốn thu-nạp các bậc anh-hùng, cho nên không thèm cướp-bóc những người buôn bán, chỉ sai-bại những phường tham-quan ô-lại, cùng những kẻ phú-hộ tàn ác xưa nay, nhân-dân đều lấy làm cảm-phục. Mẹ con *Doãn* phu-nhân mừng được chốn yên thân, chỉ còn lo *Hoàng phủ thiếu-hoa* chưa biết tin tức lành dữ thế nào vậy.

Lại nói chuyện quân *Nguyên* bỏ chạy khi trước, vào báo với quan Tổng binh ở *Thanh-châu* rằng:

— Tướng giặc *Vi-đăng-đạt* ở *Xuqđái-sơn* giết chết quan Khâm-sai và đánh thảo cho mẹ con *Doãn* phu-nhân đem lên trên núi, vậy tôi phải về đây phi-báo.

Quan Tổng-binh giật mình kinh sợ mà rằng:

— Toán giặc này tất là thân đảng với *Hoàng-phủ thiếu-hoa*, cho nên mới dám như thế. Việc này quan-trọng lắm, ta phải tức khắc đàng bẩm phi-báu triều-đình mới được.

Vua *Thành-tôn* ra ngự triều, Hoàng-môn-quan qui xuống tâu rằng:

— Muôn tâu bệ hạ. Có quan Tổng-binh ở *Thanh châu* tên gọi *Chu-triệu-đán* dâng biểu tâu trình về việc quan Khâm-sai *Triệu-thiên-lích* khi trước phụng mệnh triều-đình đi bắt giặc-quyền nhà *Hoàng-phủ*, không ngờ *Hoàng-phủ thiếu-hoa* biết trước mà trốn đi, chỉ bắt được có một người vợ và một người con gái. Kẻ giải qua *Xuq-đái-sơn* thuộc về *Thanh-châu* lại bị tên tướng giặc ở đấy là *Vi-đăng-đạt* cướp đi mất và giết chết quan Khâm-sai cùng nhiều các tướng sĩ. Hiện có mấy viên hiệu-úy hôm ấy bị quân giặc đuổi đánh nay đã trở về, đứng chực ở ngoài Ngọ-môn, xin lượng trên chỉ phán.

Vua *Thành tôn* truyền đòi mấy viên hiệu-úy vào hỏi. Mấy viên hiệu-úy vào kể hết tình-hình bị cướp hôm ấy, thực [illegible] yếu thế, không thể địch nổi, cho nên phải bỏ chạy. Vua *Thành-tôn* cho mấy viên hiệu-úy lui ra rồi truyền chức *Hàn-lâm học-sĩ* đem tờ biểu của quan Tổng-binh *Thanh châu* đọc lên một lượt cho cả các triều-thần cùng nghe.

Khi đọc xong, vua *Thành-tôn* nổi giận phán rằng:

— Phường cướp giặc xưa nay chỉ tham của mà thôi, khi nào dám xâm-phạm đến quan quân. Đây tất là thân đảng của *Hoàng-phủ-Kính-Đức*. Nếu không trừ tiệt toán giặc ấy đi thì sao giữ được quốc-pháp. Chẳng hay các quan triều thần nghĩ thế nào? Bây giờ ai là người ví trẫm đi đánh *Xuq-đái-sơn* cho được.

Nội chưa dứt lời thì bỗng thấy quan tả-thừa-tướng là *Kỳ-thịnh-đức* quan hữu-thừa-tướng là *Lương-giám* đều qui xuống tâu, đồng-thanh mà tâu rằng:

— Không nên!

Vua *Thành-tôn* hỏi:

— Cướp giặc đâm xâm-phạm quan quân, nên phải tiễu-trừ, có sao hai người lại bảo là không nên.

Hai người lại đồng-thanh mà tâu rằng:

— Đã đành rằng cướp giặc đâm xâm-phạm quan quân, nên phải tiễu-trừ nhưng *Xuq đái-sơn* ở *Thanh-châu* kia cũng thuộc về địa-phận *Sơn-đông*. Nay ta dàng đi đội quân-mã đến đánh, chúng thế-thì không địch nổi, tất thông với toán giặc *Triệu-tiên* ở khi ấy quân Phiên đánh ở ngoài, quân giặc đánh ở trong tỉnh *Sơn-đông* khó lòng mà giữ cho được yên-ổn. Cái hăng ta hãy để đấy, đợi cho bình được quân Phiên rồi, bấy giờ sẽ thừa thắng sang đánh *Xuq-đái-sơn* thì tự-khắc quân giặc phải hàng-phục.

Vua *Thành-tôn* nói:

— Hai người nói có lẽ phải! Đợi cho bình được quân Phiên, bấy giờ sẽ đánh *Xuq-đái-sơn*. Nhưng *Vi-đăng-đạt* kia tất là thân-đảng với *Hoàng-phủ thiếu-hoa*, vậy truyền cho Công-bộ về bình *Hoàng-phủ thiếu-hoa* ban khắp thiên-hạ hễ ai bắt được *Hoàng-phủ thiếu hoa* thì thưởng 500 lạng vàng, ai biết ở chỗ nào mà các-giác thì thưởng 100 lạng. Nếu ai chứa tên phạm ấy hay là biết mà không báo thì đều phải trị tội rất nặng.

Vua *Thành-tôn* lại truy tặng cho quan Khâm-sai và cho cấp cho thân-nhân những tướng-sĩ bị hại về việc ấy, rồi truyền bãi triều. *Doãn-thượng-khanh* thấy vậy, nghĩ thầm giận thay cho *Doãn* phu-nhân không biết xuy xét, sao lại cùng quân giặc ở nơi sơn trại, để nam-nữ hỗn-tạp đến nỗi mang tiếng xấu về sau. Và thêm dặn-dò cho *Hoàng-phủ thiếu-hoa*, không bao giờ gỡ được tội ác.

Lại nói chuyện *Hoàng-phủ thiếu-hoa* ở nhà *Hàng-hiền*, không hề bước chân ra đến cửa, ngày nào cũng cùng *Hàng-hiền* luyện-tập võ-nghệ, đàm-luận binh pháp, và uống rượu đánh cờ vân vân.

Hoàng-phủ thiếu-hoa nghĩ thầm: không biết thân-mẫu và hiền-tỉ ta ngày nay ở nơi nguy-hiểm thế nào? những thế nào? thân-phụ ta không biết còn sống hay là đã chết? Bây giờ ta thử phục lòng *Mạnh-lệ-quân* và *Lưu-yên-ngọc*!

Hoàng-phủ thiếu hoa nghĩ vậy thì nói ra một câu sầu. Ngày tháng thoi đưa, nhẩm chi đã qua, bước sang năm mới, hôm ấy nhân tiết nguyên-đán, *Hàng-hiền* cùng *Hoàng-phủ thiếu-hoa* ngồi uống rượu vui ở trong tửu-phòng, uống mấi đến quá canh hai.

Hàng-hiền nói:

— Đệ thiết-tưởng quân Phiên đáng nên thánh như vậy thì triều-đình cần có đại-đội quân-mã, khó lòng được đi. Sao bây quân Phiên mỗi ngày một dữ-tợn, để càng ngày anh em chưa dễ đã đánh được nào. Chi bằng ngày nay ta đi tìm một bậc đi-nhân mà học tập tiếc-thuật, đợi khi triều-đình cần kiếm, ta sẽ cùng nhau đánh Phiên mà cứu lấy thân phụ.

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói:

— Ngộ huynh nói có lẽ phải, nhưng tìm đâu cho thấy đi-nhân?

Hàng-hiền nói:

— Tôi nghe nói cách thành Vũ-xương độ 200 dặm, có một ngọn núi tên gọi *Hoàng-hạc-sơn*. Trên ngọn núi ấy có một bậc đi-nhân tên gọi *Hoàng-hạc-tiên-ông*, đạo-hạnh thanh-cao, văn tài cự lại đây...

(Còn nữa)

Lettre Linotype

Imprimerie du Trung-bắc Tân-Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN